

PUBLICATIEBLAD

LANDSVERORDENING van de 23ste november 2015 tot wijziging van de Landsverordening identificatie bij dienstverlening ¹

—————
In naam van de Koning!

—————
De Gouverneur van Curaçao,

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is uitvoering te geven aan Aanbevelingen 5, 6, 10 en 13 van de Financial Action Task Force on Money Laundering;

dat het dienstengevolge noodzakelijk is enige wijzigingen in de Landsverordening identificatie bij dienstverlening aan te brengen ;

Heeft, de Raad van Advies, gehoord, met gemeen overleg der Staten vastgesteld onderstaande landsverordening;

Artikel I

De Landsverordening identificatie bij dienstverlening wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 1, eerste lid, wordt gewijzigd als volgt:

1. Onderdeel b wordt gewijzigd als volgt:

a, Sub 9° komt te luiden:

9° aangaan van een verplichting tot betaling ten behoeve van de houder van een creditcard aan degene die het vertoon van die creditcard bij wijze van betaling heeft aanvaard, het uitgeven van creditcards of het beheer van creditcards, waaronder in elk geval wordt verstaan de uitvoering van betalingstransacties via creditcard. Voor wat betreft creditcards die alleen gebruikt kunnen worden bij de onderneming of instelling, die behoort tot dezelfde economische eenheid waarin de rechtspersonen en vennootschappen organisatorisch zijn verbonden, is er geen sprake van een dienst;

b. Sub 11°, komt te luiden:

11° aanbieden van de mogelijkheid om deel te nemen aan hazardspelen in het kader van de

---

¹ P.B. 2010, no. 40

- exploitatie van :
- a. hazardspelen, casino's en loterijen; en
  - b. buitengaats hazardspelen.
- c. In sub 13°, wordt "juwelen" vervangen door: juwelen, bouwmaterialen.
  - d. Sub 14°, komt te luiden:
    - 14°. verlenen van beheersdiensten als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Landsverordening toezicht trustwezen;
  - e. Onder vernummering van sub 16 tot sub 24 worden de volgende subonderdelen ingevoegd:
    - 16°. vragen of verkrijgen van gelden of andere goederen ter collectieve belegging teneinde de deelnemers in de opbrengst van de beleggingen te doen delen;
    - 17°. al dan niet tegen vergoeding verlenen van administratieve diensten ten behoeve van beleggingsinstellingen, waaronder in ieder geval wordt begrepen:
      - a. het voeren van het bestuur van een beleggingsinstelling, zoals het beschikbaar stellen van natuurlijke personen of rechtspersonen die als directeur, vertegenwoordiger of andere leidinggevende functionaris onder meer belast zijn met het nemen van beslissingen;
      - b. het administreren, zoals onder andere het voeren van de boekhouding, alsmede het verkrijgen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen of doen functioneren van een beleggingsinstelling, respectievelijk het verkrijgen, vastleggen en verwerken van inschrijvingen, het inleveren van effecten in beleggingsinstellingen en het verstrekken van informatie aan de gerechtigden tot die effecten;
      - c. het verlenen van domicilie en kantoorfaciliteiten ten behoeve van beleggingsinstellingen;
    - 18°. aanbieden van factoringdiensten;
    - 19°. door een kredietverstrekker verlenen van kredieten, waaronder in ieder geval begrepen hypothecaire- en consumentenkredieten, en het stellen van financiële zekerheid, waaronder het verlenen van garanties en het stellen van borgtochten en financiële leasing;
    - 20°. handelen in:
      - a. instrumenten van de geldmarkt, zoals cheques, wissels, certificaten van aandelen en derivaten;
      - b. wisselkoers-, rentepercentage- en indexinstrumenten;
      - c. overdraagbare effecten;
      - d. termijnmarktgoederen;
    - 21°. participeren in de handel in effecten en de daarmee verband houdende financiële dienstverlening;
    - 22°. individueel en collectief portfolio beheren, alsmede het investeren, administreren of beheren van gelden ten behoeve van derden;
    - 23°. optreden als vertegenwoordiger van een trust als bedoeld in Titel 6 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;
2. Onderdeel g komt te luiden:
    - g. Bank: de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten;
  3. Onderdeel h komt te luiden:
    - h. FIU: de Financiële Inlichtingen Eenheid Curaçao, bedoeld in artikel 2 van de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties
  4. Onderdeel i komt te luiden:

- i. Toezichthouder: naar de onderscheiding gemaakt in artikel 11, eerste lid, de Bank, de FIU onderscheidenlijk de toezichtorganen of instanties, bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel c. In artikel 15a wordt onder Toezichthouder enkel en alleen de FIU begrepen;
5. In onderdeel j, wordt “die gerechtigd is tot de activa of opbrengsten van een trust of stichting particulier fonds” vervangen door: die activa heeft ingebracht in een trust of stichting particulier fonds, dan wel gerechtigd is of wordt tot de activa of opbrengsten van een trust of stichting particulier fonds;
  6. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel k door een puntkomma worden de volgende onderdelen toegevoegd, luidende:
    - l. bouwmaterialen: al datgene wat na verwerking nagelvast verbonden is met een onroerende zaak;
    - m. identificeren: opgave van de identiteit laten doen;
    - n. verifiëren van de identiteit: vaststellen dat de opgegeven identiteit overeenkomt met de werkelijke identiteit;
    - o. transactie: een handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt in verband met het afnemen van één of meer diensten;
    - p. zakelijke relatie: zakelijke, professionele, of commerciële relatie tussen een dienstverlener en een natuurlijke persoon of rechtspersoon, die verband houdt met de professionele activiteiten van die dienstverlener en waarvan op het tijdstip dat het contact wordt gelegd, wordt aangenomen dat deze enige tijd zal duren;
    - q. politiek prominente personen: personen die een prominente publieke functie bekleeden of hebben bekleed, met uitzondering van degenen die deze functie minder dan een jaar hebben bekleed, en de directe familieleden of naaste geassocieerden van deze personen;
    - r. medebeleidsbepalers: personen die het beleid van de dienstverlener bepalen of mede bepalen;
    - s. correspondentbankrelatie: een vaste relatie tussen banken in verschillende landen voor de afwikkeling van transacties of de uitvoering van opdrachten;
    - t. transitrekening: bankrekening die bij een in Curaçao gevestigde bank wordt aangehouden door een buitenlandse bank en die door een cliënt van laatstbedoelde bank gedebiteerd of gecrediteerd kan worden zonder tussenkomst van de in Curaçao gevestigde banken;
    - u. bank: een kredietinstelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdelen c en d, van de Landsverordening toezicht bank- en kredietwezen 1994;
    - v. shell bank: een buiten Curaçao gevestigde kredietinstelling die in het land van statutaire vestiging geen fysieke aanwezigheid heeft en die niet gebonden is aan een dienstverleningsgroep die onderworpen is aan een effectieve vorm van geconsolideerd toezicht;
    - w. dwangbevel: een schriftelijk bevel van de Toezichthouder dat ertoe strekt de betaling van een geldschuld af te dwingen.
  7. Toegevoegd wordt een vijfde lid dat luidt als volgt:
    5. Bij ministeriële regeling met algemene werking wordt ter zake van de politiek prominente personen nader geregeld welke publieke functies het betreft, wat onder directe familieleden en naaste geassocieerden wordt verstaan en de periode gedurende welke de hoedanigheid van politiek prominente personen blijft bestaan vanaf het moment waarop geen publieke functie meer wordt bekleed.

B. Artikel 2 komt te luiden:

Artikel 2

1. De dienstverlener is verplicht ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme een

- cliëntenonderzoek te verrichten.
2. Het cliëntenonderzoek stelt de dienstverlener in staat om:
    - a. de identiteit van een cliënt vast te stellen en deze te verifiëren;
    - b. de uiteindelijk belanghebbende te identificeren en op risico gebaseerde en adequate maatregelen te nemen om zijn identiteit te verifiëren;
    - c. indien de cliënt een rechtspersoon of een trust als bedoeld in titel 6 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek betreft, op risico gebaseerde en adequate maatregelen te nemen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de cliënt;
    - d. het doel en het beoogde karakter van de zakelijke relatie vast te stellen; en
    - e. de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte diensten, voortdurend te controleren en te onderzoeken, teneinde te waarborgen dat deze overeenkomen met de kennis die de dienstverlener heeft van zijn cliënt en van zijn risicoprofiel, en waar nodig een onderzoek te doen naar de bron van de middelen die bij de zakelijke relatie of transactie gebruikt worden;
    - f. vast te stellen of de natuurlijke persoon die de cliënt vertegenwoordigt daartoe bevoegd is;
    - g. op risico gebaseerde en adequate maatregelen te nemen om te verifiëren of de cliënt voor zichzelf optreedt dan wel voor een derde;
    - h. in voorkomend geval, de natuurlijke persoon, bedoeld in onderdeel f, en de derde, bedoeld in onderdeel g, te identificeren en diens identiteit te verifiëren.
  3. De dienstverlener verricht het cliëntenonderzoek in de volgende gevallen:
    - a. het in of vanuit Curaçao aangaan van een zakelijke relatie;
    - b. het in of vanuit Curaçao verrichten van een incidentele transactie, of twee of meer transacties waartussen een verband bestaat met een waarde of tegenwaarde welke gelijk is aan dan wel meer bedraagt dan een door de Minister te bepalen bedrag, dat voor de onderscheiden soorten van diensten verschillend kan zijn
    - c. indien er een vermoeden bestaat dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financiering van terrorisme;
    - d. indien hij twijfelt aan de betrouwbaarheid of adequaatheid van eerder verkregen gegevens van de cliënt;
    - e. indien bij het verlenen van een dienst als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 7°, niet bekend is welk bedrag daarmee gemoeid is;
    - f. indien de premie, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 5°, de uitkering, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 6° of het bedrag van de transactie, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 7°, kleiner is dan het ingevolge die bepalingen vastgestelde bedrag, maar de dienst betrekking heeft op een transactie die aan de hand van de ingevolge artikel 10 van de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties vastgestelde indicatoren als een ongebruikelijke transactie wordt aangemerkt;
    - g. indien de premie, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 5°, de uitkering bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 6°, of het bedrag van de transactie, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 7°, kleiner is dan het ingevolge die bepalingen vastgestelde bedrag, maar de dienstverlener weet of redelijkerwijs vermoedt dat de transactie waarop de dienst betrekking heeft deel uitmaakt van een geheel van met elkaar samenhangende transacties, waarbij verschillende instellingen zijn betrokken.
  4. De dienstverlener stemt het cliëntenonderzoek af op de risicogevoeligheid voor witwassen of financiering van terrorisme van het type cliënt, zakelijke relatie, dienst, product of transactie die wordt verleend.
  5. Door de Minister kan vrijstelling van het in het eerste en derde lid bepaalde worden verleend indien de diensten die worden aangeboden niet tot de hoofdactiviteit behoren van de natuurlijke- en rechtspersonen die de diensten aanbiedt en het risico van witwassen of financiering van terrorisme beperkt is. Bij ministeriele regeling met algemene werking worden nadere regels gesteld.

6. De Minister kan op verzoek ontheffing verlenen van het in het eerste en derde lid bepaalde.
7. Aan een vrijstelling als bedoeld in het vijfde lid en aan een ontheffing als bedoeld in het zesde lid, kunnen beperkingen worden gesteld en voorschriften worden verbonden. Het is een dienstverlener verboden om in strijd met de beperkingen en voorschriften, bedoeld in de eerste volzin, te handelen
8. De Toezichthouder kan voorschriften geven aan de dienstverleners in het kader van de toepassing van het eerste, tweede en vierde lid.

C. Na artikel 2 worden vijf artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 2a

1. Een dienstverlener voldoet aan artikel 2, tweede lid, onderdelen a, b en c, voordat de zakelijke relatie wordt aangegaan of een incidentele transactie als bedoeld in artikel 2, vierde lid, onderdeel b, wordt uitgevoerd.
2. Het is de dienstverlener verboden een dienst te verlenen, indien hij niet kan voldoen aan de verplichtingen opgenomen in artikel 2, of indien het cliëntenonderzoek, bedoeld in artikel 2, niet heeft geleid tot het resultaat, bedoeld in het tweede lid, onderdelen a, b, c, d, f, g, en h.
3. Indien de dienstverlener reeds een zakelijke relatie met de cliënt heeft en de dienstverlener niet kan voldoen aan artikel 2, eerste en tweede lid, beëindigt de dienstverlener de zakelijke relatie.

Artikel 2b

In afwijking van artikel 2a, eerste lid, is het een dienstverlener:

- a. toegestaan om de identiteit van de cliënt en, indien van toepassing, de identiteit van de uiteindelijk belanghebbende te verifiëren tijdens het aangaan van de zakelijke relatie, indien dit noodzakelijk is om de dienstverlening niet te verstoren en indien er weinig risico op witwassen of financieren van terrorisme bestaat. In dat geval verifieert de instelling de identiteit zo spoedig mogelijk na het eerste contact met de cliënt;
- b. die een dienst als bedoeld in [artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 1°](#), verricht, toegestaan een rekening te openen voordat de verificatie van de identiteit van de cliënt heeft plaatsgevonden, indien zij waarborgt dat deze rekening niet kan worden gebruikt voordat de verificatie heeft plaatsgevonden;
- c. die een dienst als bedoeld in [artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 5°](#), verricht, toegestaan de begunstigde van een polis te identificeren en de identiteit te verifiëren nadat de zakelijke relatie is aangegaan. In dat geval vindt het identificeren en het verifiëren van de identiteit plaats op of voor het tijdstip van uitbetaling, dan wel op of voor het tijdstip waarop de begunstigde zijn rechten krachtens de polis wil uitoefenen.

Artikel 2c

1. Artikel 2 is niet van toepassing op een dienstverlener, indien het cliëntenonderzoek, bedoeld in artikel 2, eerste lid, door een tussenpersoon of derde wordt verricht en bovendien vast staat dat:
  - a. de tussenpersoon of derde ook onderworpen is aan een identificatie- en verificatieplicht;
  - b. het toezicht op de regels ter uitvoering van de identificatie- en verificatieplicht in het land van herkomst van de tussenpersoon of derde, effectief is;
  - c. de tussenpersoon of derde onmiddellijk informatie geeft over de verrichte maatregelen die ter uitvoering strekken tot de identificatie- en verificatieplicht;
  - d. de dienstverlener over kopieën van de originele identiteitsgegevens en andere relevante documentatie met betrekking tot de identificatie- en verificatieplicht in zijn dossier beschikt.

2. Een cliëntenonderzoek is voorts niet nodig indien de dienstverlener een dienst als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, onder 5° en 6°, verricht, voor zover het betreft een door een verzekeringsbedrijf aangeboden pensioen-verzekering, tenzij deze wordt afgekocht of als zekerheidsstelling dient.

Artikel 2d

1. De meldingsplicht, bedoeld in artikel 11, eerste lid, van de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties is van overeenkomstige toepassing indien een cliëntenonderzoek als bedoeld in artikel 2, eerste lid, niet leidt tot het in artikel 2, tweede lid, onderdelen a, b, c, d, f, g en h, bedoelde resultaat of een zakelijke relatie wordt beëindigd ingevolge artikel 2a, derde lid, en er tevens een vermoeden bestaat dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financiering van terrorisme.
2. Bij de melding van een transactie als bedoeld in het eerste lid ingevolge artikel 11, eerste lid, van de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties verstrekt de dienstverlener naast de gegevens bedoeld in genoemd artikel 11, tweede lid, een beschrijving van de redenen waarom het cliëntenonderzoek niet leidde tot het in artikel 2, tweede lid, onderdelen a, b, c, d, f, g en h bedoelde resultaat, of de redenen waarom niet kon worden voldaan aan de verplichtingen bedoeld in artikel 2a, derde lid.

Artikel 2e

1. Onverminderd het in de artikelen 5a, 5b, 5c, 5d, 5e en 5ih, is artikel 2, eerste lid, vierde lid, aanhef en onderdelen a, b, en d en artikel 2a, eerste lid, niet van toepassing ten aanzien van de volgende cliënten:
    - a. een onderneming of instelling die een vergunning heeft als bedoeld in artikel 2 van de Landsverordening toezicht- en kredietwezen 1994 ofwel een verzekeringsbedrijf die over een vergunning als bedoeld in artikel 9 van de Landsverordening Verzekeringsbedrijf beschikt, ofwel een beleggingsinstelling of een administrateur die over een vergunning als bedoeld in artikel 3 respectievelijk 14 van de Landsverordening toezicht beleggingsinstellingen en administrateurs beschikt ofwel een trustkantoor dat over een vergunning als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de Landsverordening toezicht trustwezen beschikt ofwel een assurantiebemiddelaar die is ingeschreven in het register, bedoeld in artikel 4 van de Landsverordening assurantiebemiddelingsbedrijf;
    - b. ondernemingen of instellingen als bedoeld onder a, die zijn gevestigd of hun zetel hebben in een door de Minister aan te wijzen land;
    - c. een naamloze vennootschap waarvan alle aandelen in handen zijn van het Land Curaçao;
    - d. het Land Curaçao en andere in het Land Curaçao ingestelde publiekrechtelijke rechtspersonen;
    - e. rechtspersonen die effecten hebben uitgegeven die zijn toegelaten tot de handel op een effectenbeurs die lid is van de World Federation of Exchanges en gevestigd is in een bij regeling van onze Minister aan te wijzen land;
  2. Een dienstverlener verzamelt voldoende gegevens om te kunnen vaststellen of sprake is van een cliënt als bedoeld in het eerste lid.
  3. Door de Minister kunnen categorieën van ondernemingen of instellingen worden aangewezen ten aanzien waarvan het eerste lid van overeenkomstige toepassing is.
- D. Artikel 3 wordt gewijzigd als volgt:
1. In het tweede lid wordt een volzin toegevoegd, luidende:
De directeuren, gemachtigden en vertegenwoordigers van een rechtspersoon of vennootschap worden overeenkomstig het eerste lid geïdentificeerd.

2. Het vijfde lid komt te luiden:
  5. De dienstverlener is verplicht de identiteit van de cliënt en de uiteindelijke belanghebbende te verifiëren aan de hand van documenten, gegevens of inlichtingen uit betrouwbare en onafhankelijke bronnen. Door de Minister kunnen, onverminderd het bepaalde in het eerste lid, onderdelen a tot en met c, documenten, gegevens of inlichtingen worden aangewezen op basis waarvan kan worden voldaan aan de verificatieplicht, bedoeld in de eerste volzin.
3. Het zesde lid komt te luiden:
  6. De dienstverlener neemt op risico gebaseerde en adequate maatregelen om ervoor te zorgen dat de gegevens die ingevolge artikel 2, tweede lid, zijn verzameld met betrekking tot cliënten, uiteindelijk belanghebbenden of zakelijke relaties, actueel gehouden worden.
4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
  7. In afwijking van het eerste lid, is de dienstverlener ontheven van de plicht om over een gewaarmerkt afschrift of uittreksel van de Burgerlijke Stand van de woon- of verblijfplaats van de cliënt te beschikken, indien de cliënt door de dienstverlener persoonlijk geïdentificeerd wordt;

.E. Artikel 5 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het derde lid wordt “artikel 2, eerste lid”, tweede volzin, telkens vervangen door: artikel 2c, eerste lid, onderdeel a,.
2. In het vijfde lid wordt “artikel 2, vierde lid” vervangen door: artikel 2, zesde lid, en “artikel 2, zesde lid” door: artikel 2, zevende lid.

F. Na artikel 5 worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 5a

Onverminderd het bepaalde in artikel 2, eerste lid, is de dienstverlener ten aanzien van politiek prominente personen tevens verplicht om:

- a. passende risicobeheersing systemen uit te voeren, teneinde te bepalen of een cliënt of uiteindelijk belanghebbende politiek kwetsbaar is;
- b. goedkeuring te verkrijgen van de personen die belast zijn met de algehele leiding van de dienstverlener, voor het aangaan van een zakelijke relatie met of het verrichten van een transactie voor een dergelijke cliënt of uiteindelijk belanghebbende, alsmede deze goedkeuring te verkrijgen indien gedurende de zakelijke relatie de cliënt of uiteindelijk belanghebbende een politiek prominent persoon wordt;
- c. op risico gebaseerde en adequate maatregelen te treffen teneinde de bron van het vermogen van de politiek prominente persoon en de fondsen, die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden vast te stellen; en
- d. doorlopende verscherpt controle op de zakelijke relatie te houden.

Artikel 5b

Onverminderd het bepaalde in artikel 2, tweede lid, is de dienstverlener, die een dienst als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, onder 2°, 8°, 9°, 10°, verleent, ten aanzien van grensoverschrijdende correspondentbankieren en andere vergelijkbare betrekkingen uitoefent tevens verplicht om:

- a. voldoende informatie te verzamelen over de correspondentbankrelatie, teneinde:
  - 1° een volledig beeld te krijgen van de aard van haar bedrijfsvoering;

- 2° haar reputatie op grond van openbare informatie vast te stellen;
  - 3° de kwaliteit van het toezicht op de correspondentbankrelatie, met inbegrip van de vraag of de correspondentbankrelatie, betrokken is geweest bij een onderzoek naar witwassen of financiering van terrorisme, op grond van openbare informatie te beoordelen;
  - 4° informatie te verkrijgen over mogelijke maatregelen van de toezichthouder;
  - 5° de maatregelen en procedures van de correspondentbankrelatie op het gebied van witwassen en financiering van terrorisme te beoordelen.
- b. toestemming te verkrijgen van de personen die belast zijn met de algehele leiding van de dienstverlener alvorens nieuwe correspondentbankrelaties aan te gaan;
  - c. de verantwoordelijkheden van beide banken schriftelijk vast te leggen;
  - d. met betrekking tot transitierekening zich ervan te vergewissen dat de correspondentbankrelatie de identiteit van de cliënten die direct toegang hebben tot dergelijke rekeningen heeft vastgesteld en dat de cliënten doorlopend onderworpen zijn aan cliëntenonderzoek maatregelen, alsmede dat de correspondentbankrelatie in staat is op verzoek de relevante identiteitsgegevens te verstrekken.

Artikel 5c

1. Het is een bank verboden een correspondentbankrelatie aan te gaan of te onderhouden met een shell bank.
2. Banken vergewissen zich ervan dat de buiten Curaçao gevestigde dienstverleners met wie zij een correspondentbankrelatie aangaan of onderhouden, hun rekeningen niet laten gebruiken door shell banks. Indien zich een situatie voordoet als bedoeld in de eerste volzin, beëindigt de desbetreffende bank de correspondentbankrelatie.

Artikel 5d

De dienstverlener die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de diensten, genoemd in artikel 1, onderdeel b, besteedt bijzondere aandacht aan het risico van witwassen en financiering van terrorisme dat gepaard kan gaan met de ontwikkeling van nieuwe of bestaande technologieën die anonimiteit zouden kunnen bevorderen en treft zo nodig maatregelen teneinde de toepassing van die technologieën bij witwaspraktijken en de financiering van terrorisme te beletten.

Artikel 5e

1. De dienstverlener die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de diensten, genoemd in artikel 1, onderdeel b, beschikt over beleid en procedures teneinde de specifieke risico's aan te pakken die samenhangen met zakenrelaties of transacties zonder persoonlijk contact.
2. Onverminderd het eerste lid, neemt de dienstverlener, die een dienst als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, verleent, de volgende maatregelen om de risico's te compenseren die samenhangen met zakenrelaties of transacties zonder persoonlijk contact:
  - a. identificatie en verificatie van de identiteit aan de hand van aanvullende documenten, gegevens of informatie;
  - b. beoordeling op echtheid van de overgelegde documenten;
  - c. het waarborgen dat een eerste betaling door de cliënt vanaf een bankrekening geschiedt in een land dat geen strategische tekortkomingen heeft in de bestrijding van witwassen en de

financiering van terrorisme en de dienstverlener zich ervan heeft vergewist dat die instelling op basis van regelgeving in eigen land verplicht is om maatregelen ter identificatie en verificatie van cliënten van gelijke strekking als de maatregelen, bedoeld in deze landsverordening, te nemen.

Artikel 5f

De dienstverlener die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de diensten, genoemd in artikel 1, onderdeel b, ontwikkelt programma's tegen witwassen en financiering van terrorisme. Deze programma's dienen onder meer het volgende te omvatten:

- a. de ontwikkeling van intern beleid, interne procedures en controlemaatregelen, met inbegrip van passende nalevingmaatregelen voor het bestuur, en adequate screening procedures teneinde strenge normen te waarborgen bij het aanstellen van medewerkers;
- b. een permanent trainingsprogramma voor medewerkers;
- c. een audit functie om het systeem te toetsen.

Artikel 5g

De dienstverlener die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de diensten, genoemd in artikel 1, onderdeel b, beschikt over een organisatieonderdeel dat op onafhankelijke en effectieve wijze een compliance functie uitoefent. Het organisatieonderdeel heeft als taak het controleren van de naleving van wettelijke regels en van interne regels die de dienstverlener zelf heeft opgesteld.

Artikel 5h

1. De dienstverlener die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de diensten, genoemd in artikel 1, onderdeel b, draagt er zorg voor dat haar buitenlandse dochterinstellingen en filialen, zouden deze bestaan, voldoen aan de verplichtingen opgenomen in deze landsverordening en de voorschriften die ter uitvoering strekken van deze landsverordening.
2. Indien het recht van het betrokken buitenland toepassing van het eerste lid niet toelaat, stelt de dienstverlener de Toezichthouder daarvan in kennis en neemt hij maatregelen om het risico van witwassen en financieren van terrorisme te voorkomen.

Artikel 5i

De dienstverleners schenken bijzondere aandacht aan cliënten of transacties met natuurlijke personen, rechtspersonen of vennootschappen, die gevestigd of woonachtig zijn in een land met strategische tekortkomingen in de bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme, of aan zakelijke relaties en correspondentbankrelaties gerelateerd aan die landen.

G. Artikel 7 komt te luiden:

Artikel 7

1. De dienstverlener bewaart de gegevens, bedoeld in artikel 6, alsmede alle overige relevante gegevens over zowel binnenlandse als internationale transacties, voor ten minste vijf jaar na het uitvoeren van de betreffende transacties, op zodanige wijze dat die gegevens opvraagbaar zijn en de betreffende transacties reconstrueerbaar zijn gedurende vijf jaar, teneinde onverwijld gehoor te kunnen geven aan verzoeken om inlichtingen van de bevoegde Toezichthouder en de

instanties die op grond van deze Landsverordening bevoegd zijn tot inzage of tot het verkrijgen van deze informatie.

2. In afwijking van het eerste lid kan het hoofd van de FIU of een door hem aan te wijzen personeel van de FIU, indien er sprake is van een transactie die is doorgemeld aan de instanties die met de opsporing en vervolging van strafbare feiten zijn belast, een aanwijzing geven om de bewaartermijn op tien jaar te stellen. Handelen in strijd met deze aanwijzing is verboden.
3. De dienstverlener is verplicht data en informatie die zijn verkregen middels het cliëntenonderzoek, waaronder begrepen het risicoprofiel van de cliënt, contactinformatie en de kopieën of registers van officiële legitimatiebewijzen en paspoorten, identiteitskaarten, rijbewijzen of vergelijkbare documenten, rekeningoverzichten en zakelijke correspondentie, na het beëindigen van de zakenrelatie voor ten minste vijf jaar op toegankelijke wijze te bewaren. De data en informatie verkregen uit het cliëntenonderzoek en transactiebestanden worden onverwijld beschikbaar gesteld aan de bevoegde Toezichthouders en de instanties die op grond van deze Landsverordening bevoegd zijn tot inzage of tot het verkrijgen van deze informatie.

H. Artikel 8 komt te luiden als volgt:

Artikel 8

1. Gegevens of inlichtingen die ingevolge het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn verstrekt of ontvangen en gegevens of inlichtingen die van een toezichthoudende instantie als bedoeld in het derde lid, onderdeel b, zijn ontvangen, zijn geheim. Een ieder, onder wie degene die ingevolge artikel 11, eerste lid, van de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties een melding doet, is verplicht tot geheimhouding van de gegevens of inlichtingen, bedoeld in de eerste volzin.
2. Het is aan een ieder die uit hoofde van deze landsverordening, of krachtens deze landsverordening genomen besluiten, enige taak vervult of heeft vervuld, verboden gegevens of inlichtingen, die ingevolge deze landsverordening zijn verstrekt of ontvangen of van een buitenlandse toezichthoudende instantie zijn ontvangen, verder of anders gebruik te maken of daaraan verder of anders bekendheid te geven, dan voor de uitoefening van zijn taak dan wel door deze landsverordening wordt voorgeschreven.
3. De Toezichthouder is, in afwijking van het eerste en tweede lid, en waar nodig van andere wettelijke geheimhoudingsbepalingen, bevoegd:
  - a. de FIU in te lichten, indien bij de taakuitoefening feiten aan het licht komen die mogelijk zouden kunnen duiden op witwassen of het plegen van een of meer hieraan ten grondslag liggende misdrijven dan wel op financiering van terrorisme of het plegen van een of meer hieraan ten grondslag liggende misdrijven en;
  - b. gegevens of inlichtingen verkregen bij de vervulling van de haar ingevolge deze landsverordening opgedragen taak, te verstrekken aan overheidsinstanties van Curaçao of buitenlandse overheidsinstanties, die allen belast zijn met het toezicht op dienstverleners, tenzij:
    - 1° het doel waarvoor de gegevens of inlichtingen zullen worden gebruikt onvoldoende is bepaald;
    - 2° het beoogde gebruik van gegevens of inlichtingen niet past in het kader van het toezicht op dienstverleners;
    - 3° de verstrekking van de gegevens of inlichtingen zich niet zou verdragen met de wettelijke regelingen of de openbare orde van Curaçao;
    - 4° de geheimhouding van de gegevens of inlichtingen niet in voldoende mate is gewaarborgd;
    - 5° de verstrekking van de gegevens of inlichtingen redelijkerwijs in strijd is of zou kunnen komen met de belangen die deze landsverordening beoogt te beschermen; of

- 6° onvoldoende is gewaarborgd dat de gegevens of inlichtingen niet zullen worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze worden verstrekt.
4. Voor zover de gegevens of inlichtingen zijn verkregen van een buitenlandse of hier te lande gevestigde toezichthoudende instantie als bedoeld in het derde lid, onderdeel b, verstrekt de Toezichthouder deze niet aan een andere Toezichthouder of een andere buitenlandse toezichthoudende instantie, tenzij de buitenlandse of hier te lande gevestigde toezichthoudende instantie waarvan de gegevens of inlichtingen zijn verkregen uitdrukkelijk heeft ingestemd met de verstrekking van de gegevens of inlichtingen en in voorkomend geval heeft ingestemd met het gebruik voor een ander doel dan waarvoor de gegevens of inlichtingen zijn verstrekt.
  5. Indien een buitenlandse of hier te lande gevestigde toezichthoudende instantie aan de Toezichthouder die de gegevens of inlichtingen op grond van het derde lid, onderdeel b, of vierde lid heeft verstrekt, verzoekt om die gegevens of inlichtingen te mogen gebruiken voor een ander doel dan waarvoor zij zijn verstrekt, willigt de Toezichthouder dat verzoek slechts in:
    - a. indien het beoogde gebruik niet in strijd is met het derde lid, onderdeel b of vierde lid of voor zover die toezichthoudende instantie op een andere wijze dan in deze landsverordening voorzien vanuit Curaçao met inachtneming van de daarvoor geldende wettelijke procedures voor dat andere doel de beschikking over die gegevens of inlichtingen zou kunnen verkrijgen; en
    - b. na overleg met de minister belast met justitie indien het in de aanhef bedoelde verzoek betrekking heeft op een onderzoek naar strafbare feiten.
  6. De Toezichthouder kan, in afwijking van het eerste en tweede lid, gegevens of inlichtingen verstrekken aan het openbaar ministerie en andere autoriteiten belast met opsporing en vervolging die zij heeft verkregen bij de vervulling van de haar ingevolge deze landsverordening opgedragen taak, voor zover de gegevens of inlichtingen naar het oordeel van de Toezichthouder van belang zijn of zouden kunnen zijn voor onderzoeken, dan wel de nog in te stellen onderzoeken van het openbaar ministerie of andere autoriteiten belast met opsporing en vervolging.
  7. De Toezichthouder verstrekt, in afwijking van het eerste en tweede lid, gegevens of inlichtingen verkregen bij de vervulling van de hem ingevolge deze landsverordening opgedragen taak, aan de Algemene Rekenkamer, voor zover de gegevens of inlichtingen naar het oordeel van de Algemene Rekenkamer noodzakelijk zijn voor de uitoefening van haar wettelijke taak op grond van de artikelen 25 en 41 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.
  8. De Algemene Rekenkamer is verplicht tot geheimhouding van de op grond van het vijfde lid ontvangen gegevens of inlichtingen en kan die slechts openbaar maken indien deze niet herleid kunnen worden tot afzonderlijke personen.

I. Na artikel 8 worden ingevoegd de artikelen 8a en 8b, luidende:

Artikel 8a

1. De Toezichthouder kan van een ieder die ingevolge deze landsverordening onder haar toezicht valt of behoort te vallen en waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij over gegevens of inlichtingen beschikt die van belang kunnen zijn voor de vervulling van de taak van een in artikel 8, derde lid, onderdeel b, bedoelde buitenlandse instantie nodig is, die gegevens of inlichtingen vorderen. Artikel 11, vierde, vijfde en achtste lid, is van overeenkomstige toepassing.

2. Op verzoek van een instantie als bedoeld in het eerste lid, kan de Toezichthouder gegevens of inlichtingen vragen aan of een onderzoek instellen of doen instellen bij een dienstverlener, dan wel bij een ieder die ingevolge deze landsverordening onder haar toezicht valt of behoort te vallen en waarvan redelijkerwijs kan worden vermoed dat hij over gegevens of inlichtingen beschikt, die van belang kunnen zijn voor de verzoekende instantie.
3. Degene aan wie gegevens of inlichtingen als bedoeld in het eerste lid, zijn gevraagd, verstrekt deze binnen een door de Toezichthouder te stellen redelijke termijn.
4. Degene bij wie een onderzoek als bedoeld in het tweede lid, wordt ingesteld, verleent alle medewerking die nodig is voor een goede uitvoering van dat onderzoek. Degene bij wie het onderzoek wordt ingesteld en die niet ingevolge deze landsverordening onder toezicht staat, is slechts gehouden tot het verlenen van inzage in zakelijke gegevens en bescheiden. Artikel 11, vierde en vijfde lid, is op dit artikellid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 8b

1. De Toezichthouder kan, met van overeenkomstige toepassing van de in artikel 20, derde lid, onderdeel b, opgenomen beperkingen, toestaan dat een functionaris van een instantie als bedoeld in artikel 8a, eerste lid, deelneemt aan de uitvoering van een onderzoek als bedoeld in het tweede lid van dat artikel.
2. De functionaris van een buitenlandse instantie waaraan toestemming als bedoeld in het eerste lid is verleend, volgt de aanwijzingen op van de persoon die met de leiding van het onderzoek is belast en staat onder leiding van deze persoon.
3. Het gebod, bedoeld in het vierde lid van artikel 8a, geldt eveneens jegens de in het eerste lid bedoelde functionaris.

J. De artikelen 9 tot en met 9c worden vervangen door de volgende artikelen:

Artikel 9

Onder last onder dwangsom wordt verstaan: de herstelsanctie, inhoudende:

- a. een last tot geheel of gedeeltelijk herstel van de overtreding, en
- b. de verplichting tot betaling van een geldsom indien de last niet of niet tijdig wordt uitgevoerd.

Artikel 9a

1. De Toezichthouder kan bij overtreding van de voorschriften gesteld bij of krachtens de artikelen 2, eerste, derde, achtste lid, laatste volzin, en negende lid, 3, eerste tot en met zesde lid, 5, eerste tot en met vierde lid, 5a tot en met 5g, 6, 7, 9v, tweede lid, en 11, derde lid, een last onder dwangsom opleggen. Artikel 1:127 van het Wetboek van Strafrecht is van overeenkomstige toepassing.
2. De last onder dwangsom kan worden opgelegd zodra het gevaar voor de overtreding klaarblijkelijk dreigt.
3. De last onder dwangsom omschrijft de te nemen herstelmaatregelen.
4. Bij de last onder dwangsom die strekt tot het ongedaan maken van een overtreding of het voorkomen van verdere overtreding wordt een termijn gesteld gedurende welke de overtreder de last kan uitvoeren zonder dat een dwangsom wordt verbeurd.
5. Een beslissing tot oplegging van een last onder dwangsom wordt op schrift gesteld en is een beschikking. Artikel 9r, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.
6. De Toezichthouder stelt de dwangsom vast hetzij op een bedrag ineens, hetzij op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd dan wel per overtreding van de last. De

bedragen staan in redelijke verhouding tot de zwaarte van het geschonden belang en tot de beoogde werking van de dwangsom.

7. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt het bedrag waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd, bepaald.

Artikel 9b

Een verbeurde dwangsom wordt betaald binnen zes weken nadat zij van rechtswege is verbeurd.

Artikel 9c

1. Indien een Toezichthouder een last onder dwangsom heeft opgelegd kan hij op verzoek van de overtreder de last opheffen, de looptijd ervan opschorten voor een bepaalde termijn, of de dwangsom verminderen ingeval van blijvende of tijdelijke gehele of gedeeltelijk onmogelijkheid voor die overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen.
  2. Indien een Toezichthouder een last onder dwangsom heeft opgelegd kan hij op verzoek van de overtreder de last opheffen, indien de beschikking één jaar van kracht is geweest zonder dat de dwangsom is verbeurd.
- K. Onder vernummering van de artikelen 9d, 9e, 9f tot artikelen 9s, 9t, 9u, worden de volgende artikelen ingevoegd:

Artikel 9d

In afwijking van artikel 9ii, eerste lid, verjaart de bevoegdheid tot invordering van een verbeurde dwangsom door verloop van één jaar na de dag waarop zij is verbeurd.

Artikel 9e

Geen last onder dwangsom kan worden opgelegd voor zover voor de overtreding een rechtvaardigingsgrond bestond.

Artikel 9f

1. Alvorens aan te manen tot betaling van de dwangsom beslist de Toezichthouder bij beschikking omtrent de invordering van de dwangsom.
2. De Toezichthouder geeft voorts een beschikking omtrent de invordering van de dwangsom, indien een belanghebbende daarom verzoekt. De Toezichthouder beslist binnen zes weken op dat verzoek.
3. Artikel 9r, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing op een beschikking als bedoeld in dit artikel

Artikel 9g

1. Indien uit een beschikking tot intrekking of wijziging van de last onder dwangsom voortvloeit dat een reeds gegeven beschikking tot invordering van die dwangsom niet in stand kan blijven, vervalt die beschikking.
2. De Toezichthouder kan een nieuwe beschikking tot invordering geven die in overeenstemming is met de gewijzigde last onder dwangsom.

Artikel 9h

1. Een bezwaar, beroep, hoger beroep of een verzoek om schorsing of voorlopige voorziening gericht tegen de last onder dwangsom heeft mede betrekking op een beschikking die strekt tot invordering van de dwangsom, voor zover de belanghebbende deze beschikking betwist.
2. Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba kan de beslissing op het hoger beroep tegen de beschikking tot invordering van de dwangsom verwijzen naar de Toezichthouder, overeenkomstig artikel 54 van de Landsverordening administratieve rechtspraak², indien behandeling door de Toezichthouder gewenst is.
3. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing op een verzoek om schorsing dan wel voorlopige voorziening.

Artikel 9i

Onder bestuurlijke boete wordt verstaan: de bestraffende sanctie, inhoudende een onvoorwaardelijke verplichting tot betaling van een geldsom.

Artikel 9j

1. De Toezichthouder kan bij overtreding van de voorschriften gesteld bij of krachtens de artikelen 2, eerste, derde, achtste lid, laatste volzin, en negende lid, 3, eerste tot en met zesde lid, 5, eerste tot en met vierde lid, 6, 7, 9v, tweede lid, en 11, derde lid, een bestuurlijke boete opleggen. Artikel 1:127 van het Wetboek van Strafrecht is van overeenkomstige toepassing.
2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt de hoogte en de wijze van bepaling van de bestuurlijke boete voor de verschillende overtredingen, bepaald. Een op grond van het eerste lid op te leggen bestuurlijke boete bedraagt ten hoogste het bedrag dat is vastgesteld voor de vijfde categorie, bedoeld in artikel 1:54, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht.
3. Alvorens over te gaan tot oplegging van een boete, stelt de Toezichthouder de betrokkene schriftelijk op de hoogte van het voornemen een boete op te leggen onder vermelding van de gronden waarop het voornemen berust.

Artikel 9k

Geen bestuurlijke boete wordt opgelegd, indien:

- a. de overtreding niet aan de overtreder kan worden verweten;
- b. de overtreder is overleden;
- c. aan de overtreder wegens dezelfde overtreding reeds eerder een bestuurlijke boete is opgelegd, dan wel een kennisgeving als bedoeld in artikel 9q, derde lid, onderdeel a, is bekendgemaakt; of
- d. een rechtvaardigingsgrond voor de overtreding bestaat.

Artikel 9l

1. Geen bestuurlijke boete wordt opgelegd, indien tegen de overtreder wegens dezelfde gedraging een strafvervolgning is ingesteld en het onderzoek ter terechtzitting is begonnen, of het recht tot strafvervolgning is vervallen ingevolge artikel 1:149 van het Wetboek van Strafrecht.
2. Indien de gedraging tevens een strafbaar feit is, wordt zij aan de officier van justitie voorgelegd,

---

² P.B. 2001, no. 79

tenzij bij wettelijk voorschrift is bepaald, dan wel met het openbaar ministerie is overeengekomen, dat daarvan kan worden afgezien.

3. Voor een gedraging die aan de officier van justitie moet worden voorgelegd, legt het bestuursorgaan slechts een bestuurlijke boete op indien:
  - a. de officier van justitie aan het bestuursorgaan heeft medegedeeld ten aanzien van de overtreder van strafvervolgning af te zien, of
  - b. het bestuursorgaan niet binnen dertien weken een reactie van de officier van justitie heeft ontvangen.

Artikel 9m

1. Een bestuurlijke boete vervalt, indien zij op het tijdstip van het overlijden van de overtreder niet onherroepelijk is. Een onherroepelijke bestuurlijke boete vervalt voor zover zij op dat tijdstip nog niet is betaald.
2. Een reeds opgelegde bestuurlijke boete vervalt, indien het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba met toepassing van artikel 25 van het Wetboek van Strafvordering de vervolging van de overtreder voor dat feit beveelt.
3. De bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete vervalt vijf jaren nadat de overtreding heeft plaatsgevonden.
4. Indien tegen de bestuurlijke boete bezwaar wordt gemaakt of beroep wordt ingesteld, wordt de vervaltermijn, bedoeld in het derde lid, opgeschort tot onherroepelijk op het bezwaar of beroep is beslist.

Artikel 9n

1. Degene die wordt verhoord met het oog op het aan hem opleggen van een bestuurlijke boete, is niet verplicht ten behoeve daarvan verklaringen omtrent de overtreding af te leggen. Voor het verhoor wordt aan de betrokkene medegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden.
2. Indien beroep is ingesteld tegen een bestuurlijke boete is de partij aan wie de boete is opgelegd niet verplicht omtrent de overtreding verklaringen af te leggen. De tweede volzin van het eerste lid is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 9o

1. De Toezichthouder kan van de overtreding een rapport opmaken.
2. Het rapport is gedagtekend en vermeldt in ieder geval:
  - a. de naam van de overtreder;
  - b. de overtreding, alsmede het overtreden voorschrift;
  - c. zo nodig een aanduiding van de plaats waar en het tijdstip of de periode waarop de overtreding is geconstateerd.
3. Een afschrift van het rapport wordt uiterlijk bij de bekendmaking van de beschikking tot oplegging van de bestuurlijke boete aan de overtreder toegezonden of uitgereikt.
4. Indien van de overtreding een proces-verbaal als bedoeld in artikel 186 van het Wetboek van Strafvordering is opgemaakt, treedt dit voor de toepassing van deze paragraaf in de plaats van het rapport.

Artikel 9p

1. De Toezichthouder stelt de overtreder desgevraagd in de gelegenheid de gegevens waarop het opleggen van de bestuurlijke boete, dan wel het voornemen daartoe, berust, in te zien en

daarvan afschriften te vervaardigen. De Toezichthouder kan beslissen om bepaalde stukken van kennisneming uit te zonderen in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, of op zwaarwichtige gronden aan het algemeen belang ontleend.

2. Voor zover blijkt dat de verdediging van de overtreder dit redelijkerwijs vergt, draagt de Toezichthouder er zoveel mogelijk zorg voor dat deze gegevens aan de overtreder worden medegedeeld in een voor deze begrijpelijke taal.

Artikel 9q

1. De Toezichthouder kan de overtreder in de gelegenheid stellen over het voornemen tot opleggen van een bestuurlijke boete zijn zienswijze naar voren te brengen.
2. Op het moment dat de overtreder in de gelegenheid wordt gesteld over het voornemen tot het opleggen van een bestuurlijke boete zijn zienswijze naar voren te brengen:
  - a. wordt het rapport reeds bij de uitnodiging daartoe aan de overtreder toegezonden of uitgereikt;
  - b. zorgt de Toezichthouder voor bijstand door een tolk, indien blijkt dat de verdediging van de overtreder dit redelijkerwijs vergt.
3. Indien de Toezichthouder nadat de overtreder zijn zienswijze naar voren heeft gebracht, beslist dat:
  - a. voor de overtreding geen bestuurlijke boete zal worden opgelegd, of
  - b. de overtreding alsnog aan de officier van justitie zal worden voorgelegd, wordt dit schriftelijk aan de overtreder medegedeeld.

Artikel 9r

1. Een beschikking tot oplegging van een bestuurlijke boete vermeldt in ieder geval:
  - a. de naam van de overtreder;
  - b. het feit ter zake waarvan de boete wordt opgelegd, alsmede het overtreden voorschrift;
  - c. het bedrag van de boete, alsmede een toelichting op de hoogte daarvan; en
  - d. de termijn, bedoeld in artikel 9y, waarbinnen de boete moet worden betaald.
2. Op verzoek van de overtreder die de beschikking wegens zijn gebrekkige kennis van de officiële talen in de zin van de Landsverordening officiële talen³ onvoldoende begrijpt, draagt de Toezichthouder er zoveel mogelijk zorg voor dat de inhoud van de beschikking aan de betrokkene wordt meegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.

L. Na artikel 9u worden de volgende artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 9v

1. De Toezichthouder kan de dienstverlener die niet of niet tijdig voldoet aan de verplichtingen opgelegd bij of krachtens de artikelen 2, eerste, derde en achtste lid, laatste volzin, 3, zesde en zevende lid, 5, eerste tot en met vierde lid, 5a tot en met 5g, 6, laatste volzin, 7, eerste, tweede lid, laatste volzin, en derde lid, en 11, derde lid, of andere tekenen ontwaart van een ontwikkeling die de reputatie van Curaçao als respectabel financieel centrum in gevaar brengt of zou kunnen brengen, bij aangetekende brief een aanwijzing geven om binnen een door hem te stellen termijn de nodige maatregelen te nemen dan wel om ten aanzien van met name gegeven punten een bepaalde gedragslijn te volgen.
2. Het is de dienstverlener verboden om in strijd met de aanwijzing, bedoeld in het eerste lid, te handelen.

³ P.B. 2007, no. 20

Artikel 9w

De artikelen 9x tot en met 9kk zijn van toepassing op geldschulden die voortvloeien uit de last onder dwangsom en de bestuurlijke boete.

Artikel 9x

1. Behoudens ingeval artikel 9b toepassing vindt, geschiedt de betaling binnen zes weken nadat de beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt, tenzij de beschikking een later tijdstip vermeldt.
2. De Toezichthouder kan uitstel van betaling van een geldschuld verlenen.
3. Gedurende het uitstel kan de Toezichthouder niet aanmanen of invorderen.
4. De beschikking tot uitstel van betaling vermeldt de termijn waarvoor het uitstel geldt.
5. De Toezichthouder kan aan de beschikking tot uitstel van betaling voorschriften verbinden.

Artikel 9y

1. Betaling geschiedt aan een door de Toezichthouder te bepalen kantoor dan wel door bijschrijving op een daartoe door de Toezichthouder bestemde bankrekening.
2. Betaling geschiedt in wettig betaalmiddel, tenzij door de Toezichthouder anders is bepaald.
3. De betaling heeft plaats op het tijdstip waarop de betaling aan het kantoor wordt verricht dan wel in geval van bijschrijving de rekening van de Toezichthouder wordt gecrediteerd.
4. De kosten van betaling komen ten laste van de overtreder.

Artikel 9z

1. De overtreder is in verzuim indien hij niet binnen de voorgeschreven termijn van zes weken heeft betaald.
2. Het verzuim heeft de verschuldigdheid van wettelijke rente tot gevolg overeenkomstig de artikelen 119, eerste en tweede lid, en 120, eerste lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.
3. De Toezichthouder stelt het bedrag van de verschuldigde wettelijke rente bij beschikking vast.

Artikel 9aa

1. De Toezichthouder maant de overtreder die in verzuim is schriftelijk aan tot betaling binnen twee weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de aanmaning is toegezonden.
2. De aanmaning vermeldt dat bij niet tijdige betaling deze kan worden afgedwongen door op kosten van de overtreder uit te voeren invorderingsmaatregelen.
3. De Toezichthouder kan voor de aanmaning een vergoeding in rekening brengen. De vergoeding wordt in de aanmaning vermeld.

Artikel 9bb

1. De Toezichthouder kan een dwangbevel uitvaardigen.
2. Een dwangbevel levert een executoriale titel op, die met toepassing van de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan worden tenuitvoergelegd.
3. Een dwangbevel wordt slechts uitgevaardigd wanneer binnen de aanmaningstermijn, bedoeld in artikel 9aa, eerste lid, niet volledig is betaald.

Artikel 9cc

1. Bij het dwangbevel kunnen tevens de aanmaningsvergoeding, de wettelijke rente en de kosten van het dwangbevel worden ingevorderd.
2. Het dwangbevel kan betrekking hebben op verschillende verplichtingen tot betaling van een geldsom door de overtreder aan de Toezichthouder.
3. De betekening en de tenuitvoerlegging van het dwangbevel geschieden op kosten van degene tegen wie het is uitgevaardigd.
4. De kosten zijn ook verschuldigd indien het dwangbevel door betaling van verschuldigde bedragen niet of niet volledig ten uitvoer is gelegd.

Artikel 9dd

1. Het dwangbevel vermeldt in ieder geval:
  - a. aan het hoofd het woord: dwangbevel;
  - b. het bedrag van de invorderbare hoofdsom;
  - c. de beschikking of het wettelijk voorschrift waaruit de geldschuld voortvloeit;
  - d. de kosten van het dwangbevel, en
  - e. dat het op kosten van degene tegen wie het dwangbevel is uitgevaardigd ten uitvoer kan worden gelegd.
2. Het dwangbevel vermeldt, indien van toepassing:
  - a. het bedrag van de aanmaningsvergoeding, en
  - b. de ingangsdatum van de wettelijke rente.

Artikel 9ee

1. De bekendmaking van een dwangbevel geschiedt door middel van de betekening van een exploit als bedoeld in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Het exploit vermeldt in ieder geval de gerechtelijke instantie waarbij tegen het dwangbevel en de tenuitvoerlegging ervan overeenkomstig de artikelen 438 en 438a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan worden opgekomen.

Artikel 9ff

De Toezichthouder beschikt ten aanzien van de invordering ook over de bevoegdheden die een schuldeiser op grond van het privaatrecht heeft.

Artikel 9gg

1. Gedurende zes weken na de dag van betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van de Toezichthouder.
2. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Op verzoek van de Toezichthouder kan de rechter de schorsing van de tenuitvoerlegging opheffen.

Artikel 9hh

1. De rechtsvordering tot betaling van een geldschuld als bedoeld in artikel 9w, behoudens indien deze voortvloeit uit een last onder dwangsom, verjaart vijf jaren nadat de voorgeschreven betalingstermijn is verstreken.
2. Na voltooiing van de verjaring kan de Toezichthouder zijn bevoegdheden tot aanmaning en tot

uitvaardiging en tenuitvoerlegging van een dwangbevel niet meer uitoefenen.

Artikel 9ii

1. De verjaring wordt gestuit door een daad van rechtsvervolging overeenkomstig artikel 316, eerste lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. Artikel 316, tweede lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek is van overeenkomstige toepassing.
2. Erkenning van het recht op betaling stuit de verjaring van de rechtsvordering tegen hem die het recht erkent.
3. De Toezichthouder kan de verjaring ook stuiten door een aanmaning als bedoeld in artikel 9aa, eerste lid, een dwangbevel of door een daad van tenuitvoerlegging van een dwangbevel.

Artikel 9jj

1. Door stuiting van de verjaring begint een nieuwe verjaringstermijn te lopen met de aanvang van de volgende dag.
2. De nieuwe termijn is gelijk aan de oorspronkelijke, doch niet langer dan vijf jaren.
3. Wordt de verjaring echter gestuit door het instellen van een eis die door toewijzing wordt gevolgd, dan is artikel 324 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek van overeenkomstige toepassing.

Artikel 9kk

1. De verjaringstermijn van de rechtsvordering tot betaling aan de Toezichthouder wordt verlengd met de tijd gedurende welke de overtreder na de aanvang van die termijn uitstel van betaling heeft.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing, indien:
  - a. de overtreder in surseance van betaling verkeert;
  - b. de overtreder in staat van faillissement verkeert;
  - c. de tenuitvoerlegging van een dwangbevel is geschorst ingevolge een lopend rechtsgeding, met dien verstande dat de termijn waarmee de verjaringstermijn wordt verlengd een aanvang neemt op de dag waarop het rechtsgeding door middel van dagvaarding aanhangig wordt gemaakt.

Artikel 9ll

De Toezichthouder kan zijn bevoegdheid, genoemd in de artikelen 9aa en 9bb mandateren aan de Ontvanger.

M. In artikel 10 wordt “artikel 2, eerste, tweede, vijfde en zevende lid” telkens vervangen door: artikel 2, eerste, tweede, derde, zevende en negende lid.

N. Artikel 10 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt “geldboete van ten hoogste vijfhonderdduizend gulden” vervangen door: geldboete van de zesde categorie.
2. In het tweede lid wordt “geldboete van ten hoogste tweehonderdvijftigduizend gulden” vervangen

door: geldboete van de vijfde categorie.

O. Na artikel 10 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 10a

1. Indien aan een dienstverlener voor de diensten die hij verleent door de Bank een vergunning is afgegeven, kan de Bank de vergunning intrekken in het geval dat wordt geconstateerd dat de dienstverlener de bij of krachtens deze landsverordening opgelegde verplichtingen niet of niet voldoende naleeft.
2. Indien de FIU constateert dat een dienstverlener de bij of krachtens deze landsverordening opgelegde verplichtingen niet of niet voldoende naleeft, kan de FIU een klacht indienen bij de beroepsorganisatie waaraan de dienstverlener is verbonden of de tuchtrechter.

P. Artikel 11 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde zijn belast:
  - a. de door de President van de Bank daartoe aangewezen functionarissen van de Bank, voor zover het betreft verleners van diensten als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, sub 1° tot en met 10°, 14°, 16°, 17° tot en met 23°;
  - b. het hoofd van de FIU alsmede de door deze daartoe aangewezen functionarissen van de FIU, voor zover het betreft verleners van diensten als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, sub 12°, 13° en 15°;
  - c. degene die de leiding heeft over de bij landsbesluit ten behoeve van het toezicht aangewezen toezichtorganen of instanties alsmede de door deze daartoe aangewezen functionarissen van die organisatie voor zover het betreft verleners van diensten als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, sub 11°.
Het landsbesluit en de overige aanwijzingen worden bekendgemaakt in De Curaçaosche Courant.
2. In het tweede lid wordt het woord “toepasssing” vervangen door “toepassing” en “sub 16°” vervangen door “sub 24°”.
3. Het vierde lid, onderdeel f, en zesde lid, vervallen.

Q. Na artikel 12 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 12a

Voorschriften die reeds zijn uitgegeven ter uitvoering van artikel 2, vijfde lid, zoals dat artikel luidde voorafgaande aan de inwerkingtreding van de Landsverordening van de 26ste oktober 2009 tot wijziging van deze landsverordening⁴, gelden vanaf het tijdstip waarop de eerstgenoemde landsverordening in werking is getreden als voorschriften ter uitvoering van artikel 2, achtste lid.

---

⁴ P.B. 2009, no. 66

R Artikel 14 komt te luiden:

Artikel 14

Deze Landsverordening wordt aangehaald als: Landsverordening identificatie bij dienstverlening.

Artikel II

De doorlopende tekst van de Landsverordening identificatie bij dienstverlening wordt bij landsbesluit bekend gemaakt.

Artikel III

Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad, 23 november 2015
L.A. GEORGE-WOUT

De Minister van Financiën,
J.M.N. JARDIM

De Minister van Justitie,
N.G. NAVARRO

Uitgegeven de 4de december 2015
De Minister van Algemene Zaken,
B.D. WHITEMAN